

BTG reactie op de consultatie verlengbaarheid PAMR vergunning van het Ministerie van EZK

Datum: 27-09-2018

Versie: def

Inleiding

De afgelopen periode heeft BTG op diverse consultaties van het Ministerie van EZK een reactie gestuurd:

- In 2016 is een response gestuurd op de Consultatie Nota Frequentie Beleid;
- In 2017 de Consultatie Nota Mobiele Communicatie;
- In 2018 Consultatie actieplan digitale connectiviteit, Consultatie PAMR en Consultatie Multiband veiling (700-1400-2100MHz).

Zoals bekend is BTG de branchevereniging van de zakelijke ICT en telecom grootgebruikers in Nederland. BTG is zeer begaan met het onderwerp bedrijfskritische mobiele communicatie omdat meer en meer van haar leden ondervinden hoezeer mobiele communicatie een essentieel bedrijfsproces is geworden of gaat worden. Om die reden heeft BTG dan ook onder haar leden een expertgroep opgericht geheten KMBG: Kritische Mobiele Breedband Gebruikers. Deze expertgroep bevat een aantal van de BTG leden alsmede een aantal derden bedrijven, voor wie mobiele communicatie een bedrijfskritisch middel is geworden. De expertgroep bundelt de belangen van deze bedrijfskritische mobiele gebruikers en voedt de BTG met inhoudelijke kennis en reacties op vigerend beleid.

Daarnaast behartigt BTG de belangen voor haar leden waar het gaat over indoor gebruik van mobiele diensten. BTG heeft voor dit onderwerp ook een expertgroep opgericht en is in overleg met de mobiele netwerk operators in Nederland om overeenstemming te bereiken over multi-operator gebruik van indoor infrastructures.

Consultatie vanuit het Ministerie van EZK

Hieronder staat de door Min EZK gestelde vraag m.b.t. deze consultatie en de BTG response daarop.

Vraag

Wat vindt u van het (ontwerp)besluit tot het verlengbaar maken van de PAMR-frequentievergunning zodat de looptijd daarvan met vier jaar verlengd kan worden, t/m17 november 2024?

Antwoord

Reactie van BTG

De meeste van de bedrijven die gebruik maken van PMR of PAMR diensten, hebben al jaren of zelfs decennia spraaksystemen als Tetra, DMR of analoge technologie waar de gebruikers zeer content mee zijn en wat een betrouwbare basis voor de bedrijfsvoering levert. De migraties die bedrijven voorzien zijn daarom geleidelijk, beheerst, met lange instandhouding van de bestaande dienst en zeer behoedzame conversie naar (LTE) breedband. Huidige diensten zijn met name spraak gebaseerde worden veelal gecontinueerd op basis van spraak. Middels recent op de markt verschenen dual-mode terminals (Tetra/LTE of DMR/LTE) is het voor bedrijven mogelijk geworden om groepen gebruikers van kritisch smalband mobiel te migreren naar breedband gebaseerde oplossingen, maar ook waar nodig terug te vallen op de vertrouwde en bestaande smalbandige spraak en data diensten.

Wij hebben deze algemene context geschetst omdat deze alles te maken heeft met de kijk van BTG en haar leden op de genoemde consultatie voor de verlengbaarheid van de PAMR banden. Wij zien PMR en PAMR dan ook als onderdeel van de voornoemde totale migratie naar bedrijfskritisch mobiel breedband, waarbij deze diensten een paar nuttige basis eigenschappen hebben. Daarover hierna meer in onze reactie.

Vanuit ons BTG perspectief en de geschetste algemene lange termijn migratie naar bedrijfskritisch breedband zien wij met name de volgende, ons inziens relevante aspecten:

- Het ecosysteem voor LTE voorziet nog in beperkte mate in apparatuur voor de bedoelde banden ('band 72');
- De vraag naar smalbandige spraak en data diensten beperkt zich vooralsnog tot utiliteiten en logistiek, maar zal waarschijnlijk met de tijd toenemen en zal in een hybride model een onderdeel kunnen zijn van een meer breedbandig mobiel dienstenpakket voor sectoren, waarbij diverse frequentiebanden geaggregeerd tot inzet komen voor een mobiel dienstenpakket;
- Daarbij is de rol van het LTE ecosysteem (LTE-MTC, NB-IoT) nog in ontwikkeling
- Aanbieders anders dan de huidige licentiehouders Utility Connect zijn nog niet manifest, maar wij verwachten hier wel een toename van gespecialiseerde niche aanbieders voor verticals en bedrijfskritisch mobiel;
- Het recent opgerichte Priocom is daarvan een voorbeeld en de fusie tussen Entropia en RAM Mobile data geeft ook een richting aan. Het is dus belangrijk deze nakende ontwikkeling te faciliteren;
- Het frequentiebeleid dient rekening te houden met een te verwachten forse groei van bedrijfskritische mobiel spraak en data behoefte en -diensten en dito aanbieders op dat gebied. Het gebruik van deze PAMR band respectievelijk vergunning dient daarom beoordeeld te worden in relatie tot andere frequentiebanden die beschikbaar zijn danwel komen voor bedrijfskritische mobiele spraak, data en video diensten.

Uit EZK document (Besluit verlengbaarheid PAMR-vergunning 2018 – Toelichting):

“Vervolgens is in maart-april 2018 een beleidsvoornemen over de toekomst van de PAMR-band (informeel) geconsulteerd, dit ten behoeve van een zorgvuldige belangenafweging en besluitvorming. Dit beleidsvoornemen vat de technologische en marktontwikkelingen samen en beschrijft vervolgens de (voorgenomen) beleidskeuzes ten aanzien van het toekomstig gebruik van de PAMR-band, namelijk dat de Staatssecretaris: (1) de PAMR-band ook in de toekomst breed beschikbaar wil houden voor professionele mobiele communicatie en voor gespecialiseerde, openbare dienstverlening, (2) het noodzakelijk acht om de (frequentie-technische) gebruiksmogelijkheden van de PAMR-band nader te onderzoeken en waar mogelijk te optimaliseren, en (3) de continuïteit van de huidige dienstverlening aan energie-netbeheerders t.b.v. reeds aangesloten slimme energiemeters een aandachtspunt vormt maar vooralsnog geen specifieke voorzieningen vergt. Verder werd voorgesteld om eerst de huidige PAMR-vergunning, bij wijze van uitzondering, te verlengen voor een periode van vier jaar (tot en met 17 november 2024) alvorens de frequentieruimte opnieuw te verdelen. Verschillende categorieën van (potentieel) belanghebbende partijen hebben hierop gereageerd: energie-netbeheerders, mobiele operators, belangengroepen die zich richten op missie- en bedrijfskritische telecommunicatie, een enkele overheidspartij en organisaties die specifiek gebruik (willen) maken van frequenties in de 450-470 MHz-band. De reacties illustreren de uiteenlopende belangen en opvattingen. Zie verder het consultatieverslag.² De reacties zijn, voor zover relevant voor dit besluit, meegewogen en verwerkt. Dit heeft overigens niet geleid tot voorname wijzigingen in het beleid.”

Reactie van BTG

Uw voornemen om de band nog 4 jaar voor gespecialiseerde en openbare diensten beschikbaar te houden steunt BTG. Echter, wij zijn het niet eens met uw clausuleren van de licentie waarbij u die beperkt tot utiliteiten en daarmee de bredere verplichting tot openbare dienstverlening te beperken (“schrappen” in uw termen). Als de licentiehouders de dienst continueert en er zelf bij uitvragen recent blijkt van heeft gegeven deze ook aan sectoren buiten de utiliteit pro-actief aan te bieden en ook EZ verwacht dat de vraag manifester wordt over de komende jaren ligt het niet voor de hand het gebruik in te perken. Ook in uw eigen verwerking van de reacties op de consultatie over de verlenging van de PAMR band vat u samen “Er is brede steun voor het voornemen om de PAMR-band (in de toekomst) beschikbaar te houden voor professionele communicatie”, wat niet hetzelfde is als het gebruik limitatief tot enkel smart metering en de utiliteitssector beperken. BTG bepleit

Branchevereniging

ICT en Telecommunicatie Grootgebruikers

algemene beschikbaarheid van de dienst voor alle verticals over de verlengde periode. Over deze wens hebben wij geen bijstelling van de vergunningsvoorwaarden kunnen terugvinden.

Indien de vergunningstermijn in november 2024 na 15 plus 4 jaar verlenging, dus 19 jaar is verlopen, vindt BTG, met de te verwachten ontwikkelingen in de mobiele communicatie technologie en de verwachte ontwikkeling van de kritische mobiele communicatie behoefte, een herverdeling van de frequentie ruimte aan een bredere doelgroep van kritische communicatie gebruikers zeker op zijn plaats. Door frequentie sharing in deze band toe te passen, kan ruimte worden gecreëerd voor inzet door meerdere partijen / verticals, en zal de efficiëntie van spectrum gebruik in deze band toenemen. Potentieel kan de band een functie vervullen in een hybride aan bod van mobiele diensten, waarbij deze band, alhoewel smalbandig, met name ingezet kan worden voor doeleinden van propagatie en penetratie.